

**PROGRAM ROZWOJU
EKONOMII SPOŁECZNEJ
na terenie miasta
Gorzowa Wlkp.
w latach 2018 - 2023**

Spis treści

Lp.	Numer rozdziału	Nazwa rozdziału	Strona
1.	1	Wstęp	3
2.	2	Cele Programu	4
3.	3	Zadania Programu	4
4.	3.1	- w odniesieniu do celu szczegółowego nr 1	5
5.	3.2	- w odniesieniu do celu szczegółowego nr 2	6
6.	3.3	- w odniesieniu do celu szczegółowego nr 3	6
7.	3.4	- w odniesieniu do celu szczegółowego nr 4	7
8.	4	Ewaluacja i monitoring Programu	9

Rozdział 1: Wstęp

Powstanie niniejszego dokumentu wynika z pkt. A.3.4. Strategii Polityki Społecznej Gorzowa Wielkopolskiego 2023+, przyjętego Uchwałą Rady Miasta Gorzowa Wlkp. Nr XXVIII/366/2016 z dnia 29 czerwca 2016 r., zgodnie z którą Gorzów potrzebuje programu intensywnego rozwoju ekonomii społecznej, jako jednego z istotnych elementów działań w zakresie walki z ubóstwem i marginalizacją społeczną.

Dokument został opracowany przez zespół roboczy ds. opracowania programu rozwoju ekonomii społecznej, złożony z przedstawicieli Wydziału Spraw Społecznych, Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze oraz gorzowskich podmiotów ekonomii społecznej, powołany Zarządzeniem Nr 200/W/II/2017 Prezydenta Miasta Gorzowa Wlkp. z dnia 6 października 2017 roku, zmienionym Zarządzeniem Nr 214/W/II/2017 z dnia 3 listopada 2017 roku.

Zgodnie z definicją „ekonomii społecznej”, zamieszczoną w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej, przyjętym przez Radę Ministrów w sierpniu 2014 r.: *„Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej i rozwojowi lokalnemu”*.

Instrumenty ekonomii społecznej to m.in. aktywizacja zawodowa i społeczna osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją społeczną, przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców, tworzenie dodatkowych możliwości zarobkowych, przeciwdziałanie ucieczce młodych osób, powstawanie nowych miejsc pracy. Ekonomia społeczna może być wykorzystywana jako instrument służący nie tylko do rozwiązywania problemów społecznych, ale też do kształtowania szeroko rozumianego zrównoważonego rozwoju. Uwzględnienie niniejszego Programu w Strategii Polityki Społecznej pozwoli na wykorzystanie zasobów lokalnych dla wsparcia tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, jak też i wykorzystywania ich dla rozwoju społeczności lokalnej oraz wzmocnienia spójności społecznej.

Pragniemy, by **Gorzów stał się miejscem świadomie rozwijającym ekonomię społeczną**, czyli:

- **Miastem**, w którym wzrasta aktywność społeczno – zawodowa mieszkańców poprzez system integracji, reintegracji zawodowej i społecznej;
- **Miastem**, w którym docenia się potencjał podmiotów ekonomii społecznej, organizacji pozarządowych i lokalnych liderów społecznych;
- **Miastem** promującym ideę ekonomii społecznej jako formę zaangażowania i rozwoju społecznego swych mieszkańców;
- **Miastem**, które dba o atrakcyjność ofert podmiotów ekonomii społecznej;

- **Miastem**, w którym mieszkańcy mają dostęp do szerokiej bazy podmiotów ekonomii społecznej;
- **Miastem** inwestującym w swoją przyszłość, kapitał ludzki i społeczny.

Rozdział 2: Cele Programu

Założenia niniejszego Programu są spójne z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz Lubuskim Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Głównym celem Programu jest zwiększenie znaczenia podmiotów ekonomii społecznej w rozwoju lokalnym miasta oraz wzrost aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców.

Cele szczegółowe:

- 1) wzrost aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców, a szczególnie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem;
- 2) wzmocnienie potencjału podmiotów ekonomii społecznej;
- 3) wzrost potencjału organizacji społecznych i lokalnych liderów społecznych;
- 4) kształtowanie pozytywnego wizerunku ekonomii społecznej i upowszechnianie wiedzy na jej temat.

Rozdział 3: Zadania Programu

Osiągnięcie założonych celów Programu będzie możliwe dzięki działaniom podejmowanym w ramach określonych poniżej zadań:

Zadania szczegółowe	Wskaźniki osiągnięcia celu	Realizatorzy zadań	Uwagi/ rekomendacje
1. Realizacja programów reintegracji społecznej i zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów; • liczba odbiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta - Wydział Spraw Społecznych; • podmioty ekonomii społecznej; • Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie; • Powiatowy Urząd Pracy 	<p>W rozwoju ekonomii społecznej potrzebne są programy współdziałania instytucji rynku pracy, pomocy społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej inicjujące reintegrację społeczną na rzecz aktywizacji zawodowej. Działania mają na celu odbudowę oraz wzmacnienie umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym, pełnienia ról społecznych oraz poprawę dostępu do zatrudnienia.</p>
2. Szkolenia z zakresu zamówień publicznych, w tym stosowania klauzul społecznych oraz zamówień społecznie odpowiedzialnych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń; • liczba odbiorców; • liczba przeprowadzonych postępowań z zastosowaniem klauzul społecznych oraz zamówień społecznie odpowiedzialnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Lubuski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej 	<p>Od 2009 roku prawo zamówień publicznych daje możliwość formułowania, w ramach procedur zamówień publicznych specjalnych zapisów pozwalających na realizowanie dodatkowych celów – celów społecznych, głównie poprzez stosowanie klauzul społecznych oraz społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. W Gorzowie klauzule społeczne nie są stosowane w wystarczającym stopniu, dlatego wskazane jest przeprowadzenie cyklu szkoleń w zakresie prawa zamówień publicznych, w tym stosowania klauzul społecznych oraz społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych dla podmiotów ekonomii społecznej oraz pracowników Urzędu Miasta i innych jednostek Miasta.</p> <p>Stosowanie klauzul społecznych oraz społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych może w istotny sposób</p>

				wpłynąć na zwiększenie aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.
0a- Szczegółowy nr 2: wzmacnienie potencjału podmiotów ekonomii społecznej				
1. Tworzenie i rozwijanie sieci wymiany informacji i współpracy podmiotów ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań; • liczba zaangażowanych podmiotów; • liczba wspólnych inicjatyw 	<ul style="list-style-type: none"> • Lubuski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej; • podmioty ekonomii społecznej; • organizacje pozarządowe 	<p>Współpraca powinna polegać na wymianie informacji i doświadczeń, konsultacjach, wspólnych inicjatywach na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.</p> <p>Im więcej podmiotów zaangażowanych we współpracę, tym lepiej.</p>	
2. Wsparcie szkoleniowo – doradcze podmiotów ekonomii społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem tych nowo powstałych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń; • liczba udzielonych porad; • liczba osób i podmiotów korzystających ze wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • Lubuski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej; • podmioty ekonomii społecznej; • organizacje pozarządowe 	<p>Rekomendowane są w szczególności szkolenia i doradztwo w zakresie zarządzania, księgowości, prawa, marketingu, pozyskiwania środków finansowych na działalność oraz bezpłatnego korzystania z czasu antenowego.</p>	
0b- Szczegółowy nr 6: wzrost potencjału organizacji społecznych i lokalnych biurów społecznych				
1. Zwiększenie udziału sektora pozarządowego w realizacji zadań publicznych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych zadań publicznych; • liczba podmiotów realizujących zadania publiczne; • liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych biorących udział w tworzeniu i konsultowaniu projektu Programu Współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta; • podmioty ekonomii społecznej; • organizacje pozarządowe 	<p>Rozwój ekonomii społecznej nie jest możliwy bez aktywności organizacji pozarządowych. Im więcej realizują one zadań publicznych w lokalnej społeczności, tym większe mają umiejętności i rozwijają swój potencjał kadrowy oraz merytoryczny.</p>	

<p>2. Promocja i rozwój inicjatyw lokalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych inicjatyw lokalnych; • wysokość środków przeznaczonych na realizację inicjatyw lokalnych; • liczba mieszkańców zaangażowanych w realizację inicjatywy lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta; • podmioty ekonomii społecznej; • organizacje pozarządowe 	<p>Rozwój ekonomii społecznej nie jest możliwy bez aktywności mieszkańców, rozumianej jako angażowanie się obywateli w inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>Zgodnie z ideą inicjatywy lokalnej, która pojawiła się w nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2010 roku (art. 2 pkt. 4), obywatele uznając potrzebę realizacji na terenie miasta określonej inwestycji lub działania, mogą złożyć wniosek w tej sprawie do samorządu. Z wnioskiem takim mieszkańcy mogą wystąpić jako grupa nieformalna lub za pośrednictwem lokalnej organizacji pozarządowej.</p>
<p>Opis sposobu realizacji zadań i kosztów w ramach projektu</p>			
<p>1. Promocja ekonomii społecznej, w tym dobrych praktyk, w lokalnych mediach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba audycji; • liczba publikacji/ artykułów 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta; • Lubuski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej; • podmioty ekonomii społecznej; • organizacje pozarządowe; • lokalne media 	<p>Pojęcie „ekonomia społeczna” nie jest jeszcze dobrze zakorzenione i rozumiane przez społeczeństwo. Dla przeciwnego gorzowianina termin ten nic lub niewiele mówi.</p> <p>Odpowiedzią na wskazany problem mogą być działania promocyjne – informacyjne skierowane do szerokiego grona mieszkańców za pomocą lokalnych mediów.</p>
<p>2. Edukacja w zakresie ekonomii społecznej na poziomie szkolnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba odbiorców; • liczba zajęć; • liczba placówek oświatowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta; • placówki oświatowe; • podmioty ekonomii społecznej; • organizacje pozarządowe 	<p>Edukacja młodzieży w zakresie przedsiębiorczości i przedsiębiorczości społecznej może istotnie wpłynąć na wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców.</p>

			<p>Rekomenduje się, aby przedmiotowe zajęcia prowadzone były przez praktyków, tj. osoby prowadzące podmioty ekonomii społecznej.</p>
<p>3. Bieżąca aktualizacja lubuskiej bazy danych o podmiotach ekonomii społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów z terenu Gorzowa opisanych w bazie 	<ul style="list-style-type: none"> • Lubuski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej; • podmioty ekonomii społecznej 	<p>Baza pełni przede wszystkim zadanie informacyjne. W jednym miejscu gromadzona jest wiedza na temat podmiotów ekonomii społecznej działających w województwie lubuskim, z możliwością wygenerowania tych funkcjonujących w Gorzowie Wlkp.</p> <p>Istotne jest, aby dane o gorzowskich podmiotach były aktualizowane na bieżąco.</p>

Rozdział 4: Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie podlegał systematycznemu monitoringowi oraz ewaluacji. Będą one ze sobą ściśle powiązane – dane uzyskane w trakcie monitoringu będą wykorzystywane do analiz prowadzonych w ramach ewaluacji.

Monitoring i ewaluacja pozwolą na właściwą ocenę stanu realizacji Programu, elastyczne zarządzanie planowanymi działaniami a także reagowanie na zmiany zachodzące w otoczeniu.

Za monitoring Programu odpowiedzialny będzie Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Gorzowa Wlkp. Będzie on prowadzony z myślą o ocenie procesu wdrażania Programu. Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będzie roczny raport z realizacji zadań, który będzie opracowywany w oparciu o:

- własne dane Urzędu Miasta Gorzowa Wlkp.;
- dane Lubuskiego Ośrodka Ekonomii Społecznej w Gorzowie Wlkp.;
- dane podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie miasta;
- dane Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie;
- dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gorzowie Wlkp.;
- informacje udzielane przez pozostałe podmioty zaangażowane w realizację Programu.

W ramach ewaluacji prowadzonych działań co najmniej raz na dwa lata będzie rozpowszechniana wśród gorzowskich podmiotów ekonomii społecznej tematyczna ankieta, za pomocą której jej adresaci wypowiedzą się na temat zmian i postępów, które zaszły w lokalnym środowisku.

DYREKTOR
WYDZIAŁU SPRAW SPOŁECZNYCH
Akceptuję: 14.12.17 *Eliza Lidnicka*
(data i podpis Dyrektora WSS)

ZASTĘPCA
PREZYDENTA MIASTA
Zatwierdzam: 18. GRU. 2017 *Radosław Sujak*
(data i podpis Prezydenta Miasta)

